

Wprowadzenie teoretyczne:

Co to jest Maszyna Turinga?

Odpowiedź:

Maszyna Turinga nazywamy siódmką uporządkowaną $MT = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_{ACC}, q_{REJ})$, gdzie:

- Q jest skończonym zbiorem stanów
- Σ jest alfabetem wejściowym (nie zawierającym symbolu pustego $\square$)
- Γ jest alfabetem taśmy ($\square \in \Gamma$ oraz $\Sigma \subset \Gamma$)
- $\delta: Q \times \Gamma \rightarrow Q \times \Gamma \times \{L, R, S\}$ jest funkcją przejścia
- q_0 jest wyróżnionym stanem początkowym
- q_{ACC} jest wyróżnionym stanem akceptującym
- q_{REJ} jest wyróżnionym stanem odrzucającym ($q_{ACC} \neq q_{REJ}$)

Zadanie 1

Skonstruować maszynę Turinga, która prawidłowo oblicza funkcję $f(x) = x + 1$.

Rozwiązanie

$q_0 0 \rightarrow q_{ACC} 1 S$
 $q_0 1 \rightarrow q_2 1 R$
 $q_2 0 \rightarrow q_2 0 R$ - q_2 – szuka końca
 $q_2 1 \rightarrow q_2 1 R$
 $q_2 \square \rightarrow q_3 \square L$
 $q_3 0 \rightarrow q_4 1 L$
 $q_4 0 \rightarrow q_4 0 L$ - q_4 – szuka początku
 $q_4 1 \rightarrow q_4 1 L$
 $q_4 \square \rightarrow q_{ACC} \square R$
 $q_3 1 \rightarrow q_3 0 L$
 $q_3 \square \rightarrow q_{ACC} 1 S$ - q_{ACC} – stan końcowy

Zadanie 2

Skonstruować maszynę Turinga, która prawidłowo oblicza funkcję $f(x) = 2x + 1$.

Rozwiązanie

$q_0 1 \rightarrow q_0 1 R$
 $q_0 0 \rightarrow q_0 0 R$
 $q_0 \square \rightarrow q_1 1 L$
 $q_1 1 \rightarrow q_1 1 L$
 $q_1 0 \rightarrow q_1 0 L$
 $q_1 \square \rightarrow q_{ACC} \square R$

Zadanie 3

Skonstruować maszynę Turinga, która prawidłowo oblicza poniższe funkcje (kod argumentów – unarny; alfabet = $\{1\}$).

- $f(x) = 0$
- $f(x) = x+1$
- $f(x,y) = x$
- $f(x,y) = x+y$

Rozwiązaniea) $\boxed{\square \uparrow 111 \square}$

$$\begin{aligned} q_0 1 &\rightarrow q_0 1 R \\ q_0 \square &\rightarrow q_1 \square L \\ q_1 1 &\rightarrow q_1 \square L \\ q_1 \square &\rightarrow q_{ACC} \square R \end{aligned}$$
b) $\boxed{\square \uparrow 111 \square}$

$$\begin{aligned} q_0 1 &\rightarrow q_0 1 R \\ q_0 \square &\rightarrow q_1 1 L \\ q_1 1 &\rightarrow q_1 1 L \\ q_1 \square &\rightarrow q_{ACC} \square R \end{aligned}$$
c) $\boxed{\square \uparrow 11 \square 111 \square}$

$$\begin{aligned} q_0 1 &\rightarrow q_0 1 R \\ q_0 \square &\rightarrow q_1 \square R \\ q_1 1 &\rightarrow q_1 \square R \\ q_1 \square &\rightarrow q_2 \square L \\ q_2 \square &\rightarrow q_2 \square L \\ q_2 1 &\rightarrow q_3 1 L \\ q_3 \square &\rightarrow q_{ACC} \square R \end{aligned}$$
d) $\boxed{\square \uparrow 11 \square 111 \square}$

$$\begin{aligned} q_0 1 &\rightarrow q_0 1 R \\ q_0 \square &\rightarrow q_1 1 R \\ q_1 1 &\rightarrow q_1 1 R \\ q_1 \square &\rightarrow q_2 \square L \\ q_2 1 &\rightarrow q_3 \square L \\ q_3 1 &\rightarrow q_3 1 L \\ q_3 \square &\rightarrow q_4 1 L \\ q_4 \square &\rightarrow q_{ACC} \square R \end{aligned}$$
Zadanie 4

Skonstruować maszynę Turinga, która prawidłowo oblicza następującą funkcję (kod argumentów – binarny; alfabet = $\{0,1\}$) $f(x) = 0$.

Rozwiązanie $\boxed{\square \uparrow 110 \square}$

$$\begin{aligned} q_0 1 &\rightarrow q_0 1 R \\ q_0 0 &\rightarrow q_0 0 R \\ q_0 \square &\rightarrow q_1 \square L \\ q_1 1 &\rightarrow q_1 \square L \\ q_1 0 &\rightarrow q_1 \square L \\ q_1 \square &\rightarrow q_2 \square R \\ q_2 \square &\rightarrow q_{ACC} 0 S \end{aligned}$$

Zadanie domowe

1. Skonstruować maszynę Turinga, która prawidłowo oblicza funkcje (zapis liczb binarny):
  - a) $f(x) = x \bmod 4$ (reszta z dzielenia x przez 4)
  - b) $g(x) = x \operatorname{div} 4$ (część całkowita z dzielenia x przez 4).
2. Skonstruować maszynę Turinga, która prawidłowo oblicza poniższe funkcje (kod argumentów – unarny; alfabet = $\{1\}$):
  - a) $f(x,y) = x \dot{-} y = \begin{cases} x - y & x \geq y \\ 0 & x < y \end{cases}$
  - b) $f(x) = \operatorname{sg} x = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \end{cases}$.